

Aan de leden van de gemeenteraad

contactpersoon :
doorkiesnummer :
onderwerp : 75 jaar bevrijding

Roosendaal : 24 september 2019
ons kenmerk :
bijlage :

Geachte heer, mevrouw,

Bijgaand treft u, zoals door mij op 21 maart van dit jaar toegezegd, het definitieve programma van de viering van 75 jaar bevrijding aan.

U kunt het programma ook online raadplegen op www.roosendaal.nl/75jaarbevrijding.

Ook wordt er op dit moment uitvoering gegeven aan de door u op 4 april 2019 aangenomen motie om een audiovisueel document te maken en zodra dat gereed is beschikbaar te stellen aan de onderwijsinstellingen en ook toegankelijk te maken voor de inwoners van de gemeente. Omdat dit zorgvuldig moet gebeuren en veel tijd kost, zal de het audiovisueel document niet eerder dan in april 2020 gereed zijn. Zodat het vooraf aan 4/5 mei gepresenteerd kan worden.

Overigens zullen ook de activiteiten die in het kader van 75 jaar bevrijding worden georganiseerd op film vastgelegd worden.

Ik hoop u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
De burgemeester van Roosendaal,

mr. J.M.L. Niederer

www.roosendaal.nl/75jaarbevrijding

Inleiding

Dit jaar is het 75 jaar geleden, dat de stad en dorpen van de gemeente Roosendaal werden bevrijd en wel in de periode van 26 tot en met 30 oktober 1944.

Ter gelegenheid hiervan heeft de gemeenteraad in totaal een budget van € 100.000 beschikbaar gesteld om een aantal activiteiten in deze periode te organiseren.

Waarbij onder andere als voorwaarde werd meegegeven dat in zowel de stad als alle dorpen activiteiten zouden worden georganiseerd met daarbij ook een kranslegging/officiële herdenking. Met als uitgangspunt op de dag zelf dat de stad en dorpen zijn bevrijd.

De organisatie van de activiteiten is handen van de Oranjecomités en Oranjestichtingen en diverse andere organisaties.

Het comité Herdenken en Vieren verzorgt de algehele coördinatie en regie.

Eerder dit jaar vonden op 4 mei de Jongerenherdenking en op 5 mei het Bevrijdingsfestival plaats.

Programma bevrijdingsweek 25 tot en met 31 oktober.

Vrijdag 25 oktober 2019

- Educatief programma overdag voor leerlingen van de basisschool. Onthulling monument, en kranslegging door burgemeester, lezing en muzikaal programma in Wouwse Plantage
- Re-enacting in de tuin van museum het Tongerlohuys

Zaterdag 26 oktober 2019

- Ontvangst van lopers uit Normandië in Nispen, kranslegging door burgemeester en officiële start bevrijdingsweek
- Bevrijdingstapage in binnenstad van Roosendaal
- Re-enacting in de tuin van museum Tongerlohuys

Zondag 27 oktober 2019

- Concert Euregio Kamerorkest met concert: 'In de schaduw van de oorlog' in de grote zaal van schouwburg De Kring te Roosendaal
- Re-enacting in de tuin van museum Tongerlohuys

Maandag 28 oktober 2019

- Wandeltocht met leerlingen van de basisscholen naar het oorlogsmonument in de 28Oktoberstraat, met ter plaatse een (muzikaal) programma en kranslegging door de burgemeester.

Dinsdag 29 oktober 2019

- Kranslegging, (educatief) programma en wandeling in Heerle.

Woensdag 30 oktober 2019

- Educatief concert in de grote zaal van schouwburg De Kring verzorgd door Regimentsfanfare Garde Grenadiers en Jagers (RFGGJ)
- Officiële herdenking in Roosendaal op het Kadeplein nabij de Polar Bear met kranslegging door de burgemeester en overigen.
- Vier de Vrijheid: muziek en lezingen in Parrotia
- Educatief programma voor kinderen in Moerstraten met 's avonds herdenking en kranslegging door de burgemeester bij het Oorlogsmonument aan de Laagweg.

Donderdag 31 oktober 2019

- Bevrijdingsconcert in de grote zaal van schouwburg de Kring verzorgd door harmonieorkest St. Caecilia uit Nispen.

Overige activiteiten

- Lezing Open monumentendag
- Educatief programma basisscholen en voortgezet onderwijs.
- Tentoonstelling 'Verhalen van Oorlog en Vrijheid' in Tongerlohuys.

- Fototentoonstelling Bibliotheek VanNu
- Diverse Historische wandelroutes
- Fietsroute (bevrijdingsroute) langs alle oorlogsmonumenten in de gemeente Roosendaal
- Erfgoedcolleges
- Samenstelling film bevrijdingsweek en verhalen van inwoners van de gemeente Roosendaal over de oorlog
- Bloemen leggen op oorlogsgraven op 30 oktober

Programma Roosendaal

Bevrijdingstapage

- Datum: Zaterdag 26 oktober
- Plaats: Binnenstad Roosendaal
- Organisatie: Organisatie Tapage en Oranjestichting Roosendaal
- Aanvangstijd: bij de deelnemende restaurants 20.00 uur en bij de deelnemende cafés 22.00 uur.
- De officiële start van Tapage vindt plaats om 19.30 uur op het Tongerloplein.

Het muzikale evenement 'Tapage' wordt vanwege 75 jaar bevrijding een week vervroegd en vindt onder de titel van 'Bevrijdingstapage' plaats op zaterdag 26 oktober 2019.

Re-enacting "Bevrijding van Roosendaal"

- Datum: Zaterdag 26 oktober en zondag 27 oktober
- Plaats: Tuin en voorterrein van museum Tongerlohuys
- Organisatie: Organisatie Michiel Kersten en Julius van Hesteren van vereniging DRG '40-'45 in samenwerking met Tongerlohuys, Cultuurcompaan en schouwburg De Kring.

Re-enactment vereniging Dutch re-enactment groep '40-'45 organiseren samen met Schouwburg de Kring en de gemeente Roosendaal van vrijdag 25 tot en met zondag 27 oktober 2019 het evenement "de Bevrijding van Roosendaal". Tijdens dit evenement staat de periode eind oktober 1944 centraal. Bezoekers krijgen in een historische omgeving de gehele dag een realistisch beeld van de bezetting- en bevrijdingstijd van Roosendaal in 1944. Zaterdag en zondag van 10:00 - 17:00 uur zijn de deuren geopend voor de bezoekers. Zaterdagavond zal tevens op een historische en realistische wijze de uitbeelding worden weergegeven, dit voor de bezoekers aan Schouwburg de Kring. De bezoekers kunnen 's avonds alleen via de foyer van Schouwburg de Kring de re-enactors in de tuin van het Tongerlohuys zien.

Realisatie is in nauwe samenwerking met Schouwburg de Kring, Cultuurcompaan, het Tongerlohuys en de gemeente Roosendaal/comité Herdenken en Vieren. De deelnemers van Dutch re-enactmentgroep '40-'45 zullen in burgerkleding, Duitse uniformen en Britse uniformen aanwezig zijn.

Concert Euregio Kamerorkest met concert: 'In de schaduw van de oorlog

- Datum: Zondag 27 oktober, 15.00 uur
- Plaats: Schouwburg de Kring te Roosendaal
- Organisatie: Schouwburg De Kring
- Entrée: € 25, kaartverkoop via www.dekringroosendaal.nl

Dit najaar is het 75 jaar geleden dat Noord-Brabant werd bevrijd van de nazi-overheersing. De 20e eeuw kende twee wereldoorlogen waarvan de eerste grotendeels aan ons land is voorbijgegaan, maar die des te meer indruk maakte in ons buurland België en voor enorme aantallen Vlaamse vluchtelingen in Noord-Brabant zorgde.

Ook nu leven we in een 'schaduw' van reeks oorlogen. En ook nu komen vluchtelingen naar ons land om zich gevrijwaard te voelen van de ellende van oorlog. Vluchtelingen die hopen

dat ons land en onze provincie hen de vrijheid en veiligheid biedt die wij al 75 jaar mogen ervaren. Het Euregio Kamerorkest en tenor Peter Gijsbertsen herdenken de 20e eeuw met een muzikaal programma waarin oorlog de rode draad vormt. Op het repertoire staat werk van Gustav Mahler, George Butterworth, Maurice Ravel, Benjamin Britten en Samuel Barber.

Educatievoorstelling 'Vrij land'

- Datum: Woensdag 30 oktober, 9.30 uur en 10.30 uur
- Plaats: Grote zaal van schouburg De Kring te Roosendaal
- Organisatie: Regimentsfanfare Garde Grenadiers en Jagers (RFGGJ)

Een initiatief van Stichting Nederlandse Veteranendag en de Koninklijke Landmacht. Het script wordt geschreven door Lykele Muus, met arrangementen van Egbert van Groningen. 'Vrij Land' is een educatieve voorstelling over vrijheid. Dynamisch muziektheater met liedjes en spannende beelden, maar vooral veel muziek. Met 45 minuten indringend en spectaculair totaaltheater vieren we onze vrijheid.

Maar wat betekent vrijheid eigenlijk? We zijn niet anders gewend, maar zo vanzelfsprekend is onze vrijheid niet. Ondersteund door een opzwevend orkest vertelt en zingt een actrice een verhaal dat laat zien hoe belangrijk vrijheid is. En hoe die vrijheid dag in dag uit gehandhaafd wordt. De actrice vertelt een poëtisch verhaal over de wortels van onze samenleving. Na afloop zal iedereen weten hoe wij samen de wereld draaiende houden en wat daarin ons eigen aandeel is.

'Vrij Land' is een verrassende mix van bestaande én nieuw gecomponeerde muziek, aangevuld met speciaal voor de voorstelling gecreëerde videobeelden. De voorstelling wordt via Cultuurcompaan gratis aangeboden aan de basisscholen en middelbare scholen in de gemeente Roosendaal. Inmiddels heeft een groot aantal scholen hiervoor ingeschreven.

Officiële herdenking

- Datum: Woensdag 30 oktober
- Plaats: Kadeplein Roosendaal nabij de Polar Bear
- Organisatie: Oranjestichting, gemeente, Norbertus-Gertrudis Mavo en Korps Commandotroepen
- Programma: 13.30 uur: Start herdenking, kranslegging door burgemeester en overige aanwezigen

Op deze middag vindt de officiële herdenking voor de stad Roosendaal plaats. Naast de burgemeester zullen ook overige organisaties en personen in de gelegenheid worden gesteld om een krans en/of bloemstuk neer te leggen. De muzikale omlijsting wordt verzorgd door Muziekvereniging Roosendaal.

Vier de vrijheid

- Datum: Woensdag 30 oktober
- Organisatie: Stichting 'De Witte Roos' in samenwerking met Bibliotheek VANnU
- Toegang: gratis

Een speciale avond in het kader van 75 jaar bevrijding, georganiseerd door Stichting 'De Witte Roos' in samenwerking met Bibliotheek VANnU. Met medewerking van diverse sprekers en muzikale omlijsting door Jazz750. Daarnaast is er een fototentoonstelling met

foto's van 30 oktober 1944 en een foto-expositie met 25 bekende Roosendaalers over wat vrijheid voor hen betekent.

Programma

- 19.00 uur: inloop met mogelijkheid tot bezichtiging foto-expositie
- 19.30 uur: muziek door Jazz750/ poëzie door lokale dichters
- 20.00 uur: welkom en inleiding
- 20.05 uur: Stadsdichter
- 20.10 uur: lezing door Joss Hopstaken
- 21.00 uur: vragen publiek
- 21.15 uur: pauze met muziek van Jazz750
- 21.45 uur: essay door Maarten van Boxtel
- 21.55 uur: gedicht van Claudius Prinsen
- 22.00 uur: Poëzie
- 22.15 uur: afsluiting en nazit met muziek van Jazz750

Bevrijdingsconcert

- Datum: Donderdag 31 oktober
- Plaats: Grote zaal van schouwburg De Kring te Roosendaal
- Organisatie: Harmonie St. Caecilia Nispen

Het concert van dit jaar wordt verzorgd door St. Caecilia Nispen. Zij hebben een mooi programma samengesteld met medewerking van zangeres Margot Roeken, pianist Cees Boeren, slagwerker Sander van der Kloot, doedelzakspeler Eric ten Feld en bassist Thomas Vergouwen. Het harmonieorkest staat onder deskundige leiding van Guy van Geldorp.

Zoals in voorgaande jaren is het bevrijdingsconcert tevens de lokale invulling van de Veteranendag.

Programma Wouw

Wandeltocht vanaf Wouwse basisscholen naar oorlogsmonument aan de 28Oktoberstraat, kranslegging en (muzikaal) programma.

- Datum: Maandag 28 oktober
- Locatie: Oorlogsmonument 28Oktoberstraat
- Organisatie: Oranjecomité Wouw, Dorpsraad Wouw. Harmonie en Malletkorps Oranje en Wouwse basisscholen

Programma

- 13.30 uur: Vertrek in optocht vanaf de Geerhoek naar het oorlogsmonument aan de 28 Oktoberstraat onder muzikale begeleiding van Malletkorps Oranje met onder meer een aantal oude militaire voertuigen.
- 13.50 uur: Aankomst bij het Monument
- 14.00 uur: Start programma met kranslegging door burgemeester en (muzikaal) programma met medewerking van diverse leerlingen en kopergroep van muziekvereniging Oranje.

Programma Nispen

Kranslegging, ontvangst lopers uit Normandië, officiële start bevrijdingsweek en activiteiten Heemkundekring

- Datum: Zaterdag 26 oktober
- Locatie: Vredeskapel, kerk en zaal Verhoeven
- Organisatie: Oranjestichting Nispen en Heemkundekring Nispen

Programma:

- 13.30 uur: Kranslegging bij de Vredeskapel door burgemeester
- 14:00 uur: Ontvangst genodigden bij Café Tivoli
- 14:30 uur: Start lopers ronde door Nispen begeleid door de harmonie en oude voertuigen
- 14:45 uur: Ontvangst lopers in de kerk met een erehaag
- 14:45 uur: Nispen Vocaal zingt 2 liederen in de kerk
- 14:55 uur: Aankondiging burgemeester door de voorzitter Oranje Stichting Nispen
- 15:00 uur: Woordje door de burgemeester en officiële start bevrijdingsweek
- 15:10 uur: Programma met harmonie, jeugdharmonie, koor Nispen Vocaal en voorlezen gedichten en verspreiden vuur Normandië onder andere Oranjecomités en Oranjestichtingen.
- 16:05 uur: Informele bijeenkomst in zaal Verhoeven met optreden van Shantykoor t Craeyenest

Lopen in vrijheid

Woensdagmorgen 23 oktober 2019 vertrekken 39 Nispenaren met 3 busjes en 3 campers richting Arranches-les-Bains in Normandië.

Op 24 oktober wordt om 7.00 uur bij het museum door de burgemeester van Arranches de fakkel aangestoken en overhandigd aan de initiatiefnemer van deze onderneming: Frank Matthijssen. Hij zal dan de eerste kilometers met de fakkel lopen.

Voor het overhandigen zal er vanuit de groep nog een toespraak worden gehouden vooral gericht aan de directeur van het museum en de burgemeester voor hun bereidwillige medewerking. De locatie van het museum is belangrijk omdat daar het vuur brandt voor de onbekende soldaten die gesneuveld zijn tijdens de bevrijding.

De lopers zijn onderverdeeld in drie groepen. De groepen lopen in estafettevorm, na iedere 60 km is er een wissel. Er wordt dus continue s doorgelopen. Eerst langs de kust van Normandië en daarna het binnenland in, via plaatsen waar de Polar Bear divisie slag heeft geleverd. Deze divisie heeft uiteindelijk Nispen bevrijd en daarom wordt geprobeerd om zoveel als mogelijk hun route te volgen. Na ongeveer 140 km steken de lopers de Seine over om via een bosrijk gebied bovenlangs Rouen te lopen. In Aumalle zal de eerste groep tegen de avond arriveren, alwaar een rustplaats is gereserveerd. Tegen middernacht wordt de 2e groep ontvangen en tegen de ochtend pas de 3e groep. De eerste groep neemt dan het stokje weer over en gaat direct verder onderweg met het bevrijdingsvuur.

Ze lopen nu richting Lille en laten eerst Amiens en daarna Lille rechts liggen om binnendoor naar Kortrijk te lopen. Hier is de tweede overnachtingsplaats.

Zodra de groep arriveert met het vuur is er al een beslissing genomen om de kortste weg te nemen via Antwerpen en het industriegebied óf Antwerpen links te laten liggen en richting Herenthout te gaan en de route te volgen van de Polar Divisie om zo via Wuustwezel, Nieuwmoer, Essen naar Nispen te lopen. Deze beslissing is afhankelijk van het feit of er geen grote calamiteiten gebeurd zijn onderweg en/of het looptempo hoger ligt dan ingepland.

De lopers hopen rond 14.30 uur op 26 oktober in Nispen met het vuur te arriveren. Het volledige team verzamelt in de Nigtestraat. Daarna lopen zij Nispen in met de complete groep en volgen de route Bergsebaan, De Lind, Dorpsstraat, Kerk zoals de Polar Bear divisie Nispen heeft bevrijd. Ze zullen worden begeleid door militaire voertuigen en Harmonie St. Caecilia.

Bij de kerk is het de bedoeling dat daar het vuur met de fakkel wordt aangestoken in een vuurschaal.

Programma Heemkundekring Nispen

- "Bordenroute" Vanaf 7 september educatieve wandel-/fietsroute. Op 20 plaatsen in en om het dorp waar zich tijdens de Tweede Wereldoorlog een bijzondere gebeurtenis heeft afgespeeld wordt een bord geplaatst met daarop een afbeelding en informatieve tekst. Via een QR-code kan toegang verkregen worden tot extra informatie of een gesproken tekst (bijvoorbeeld een fragment uit één van de oorlogsdagboeken uit onze archiefcollectie). Aan de bordenroute kan een prijsvraag worden verbonden voor de deelnemers.
- Aan de basisschool De Linde zal een lespakket aangeboden worden over Nispen in de Tweede Wereldoorlog met als afsluiting een rondwandeling onder leiding van een gids.
- Op zondag 20 oktober verzorgt de heer Robert W. Catsburg een middagvullend programma onder de titel BATTLEFIELD NISPEN. Na een presentatie in dorps huis Nisipa trekt hij met de deelnemers het veld in om op locatie het verhaal van de bevrijding van Nispen in oktober 1944 nog meer tot leven te laten komen.
- Dr. Jan van Oudheusden verzorgt op 7 november een lezing over het leven in bevrijd gebied (najaar 1944 – mei 1945)

Programma Heerle

- Activiteit: Kranslegging en (educatief) programma
- Datum: Dinsdag 29 oktober 2019
- Locatie(s): Rondom de kerk en in het dorp zelf.
- Organisatie: Stichting Heerl'k (Heerle heeft momenteel geen Oranjecomité)

Programma:

- 18.30 uur: samenkomst bij oorlogsplaquette aan de kerk
- 18.45 uur: zangkoor Vivace
- 18.50 uur: Trommelaren starten in Herelsestraat met tromgeroffel en komen naar de kerk
- 19.00 uur: Korte herdenking en kranslegging burgemeester
- 19.15 uur: Manon vertelt verhalen van inwoners van Heerle uit de Tweede wereldoorlog.
- 19.25 uur: zangkoor Vivace
- 19.30 uur: Uitdelen knijpkatten
- 19.35 uur: Wandeling met onderweg uitleg over gebeurtenissen tijdens de bevrijding
- 20.15 uur: Terugkeer bij de kerk met afsluitend nummer door zangkoor Vivace

Programma Wouwse Plantage

Educatief programma basisschool, onthulling monument (o.v.), kranslegging, lezing, muzikale uitvoering

- Datum: Vrijdag 25 oktober 2019
- Locatie (s): Locatie onthulling Monument en kranslegging door burgemeester bij Natuurpoort, overige activiteiten in de kerk
- Organisatie: Oranjecomité Wouwse Plantage

Programma

- Overdag: programma voor leerlingen van basisschool: knutselen, bezoek aan museum Tongerlohuys en bezoek aan Canadees kerkhof.
- 19.00 uur: Onthulling monument, kranslegging door burgemeester en ontsteken 75 kaarsjes door leerlingen basisschool H.Hart.
- 19.30 uur: Lezing door militair historicus Johan van Doorn met muzikale omlijsting door La Lisière.
- 21.30 uur: Sluiting.

Verder zal aan de inwoners van Wouwse Plantage gevraagd worden om de Canadese vlag op te hangen.

Programma Moerstraten

Educatieve spellenmiddag jeugd en kranslegging bij Oorlogsmonument

- Datum: Woensdag 30 oktober 2019
- Locatie (s): Parelmoer en oorlogsmonument aan de Laagweg
- Organisatie: Oranjecomité Moerstraten

Programma

- 14.30 uur: Educatieve spelmiddag in de Parelmoer
- 19.00 uur: Kranslegging door burgemeester bij het oorlogsmonument.

Overige activiteiten

Lezing Open Monumentendag

In de kleine zaal van schouwburg De Kring op 13 september 2019 om 20.00 uur, entree € 15.

Lezing door Jacques Klöters met als thema 'Plezierige plekken!' o.a. in de Tweede Wereldoorlog. Jacques Klöters is cabaretier, programmamaker, neerlandicus, maar vooral bekend van verschillende radio- en televisieprogramma's. Klöters gaat in zijn lezing nader in op het thema van deze editie van de Open Monumentendag: 'Plekken van plezier'. Wat wordt hier precies onder verstaan, hoe was dat ten tijde van de Tweede Wereldoorlog en wat valt hier nog altijd van terug te zien in de hedendaagse monumenten van Roosendaal. Op de vooravond van de Open Monumentendag in Roosendaal neemt Jacques Klöters je mee langs de verschillende plekken van plezier in (de geschiedenis van) onze stad.

Door de nacht klinkt een lied

Na de lezing volgt 'Door de nacht klinkt een lied' waarin 3 zangeressen in de huid kruipen van bijzondere zangeressen die zich staande hielden ten tijde van de Tweede Wereldoorlog: Conny Stuart, Jetty Paerl en Jetty Cantor. De één speelde voor de Cultuurkamer, de ander vluchtte naar Londen en zong voor Radio Oranje en de derde zong in Cabaret Westerbork. In tijden van oorlog blijkt entertainment van levensbelang te zijn.

Educatie scholen

Naast het educatief concert op 30 oktober is er aan de basisscholen en voortgezet onderwijs een educatief pakket aangeboden, samengesteld door Cultuurcompaan en de Oranjestichting Roosendaal in samenwerking met de Oranjecomité's en Oranjestichtingen.

Het gaat om de projecten: 'Wat is het je waard' en 'Stappen door het verleden'. Daarnaast is aan de scholen nog het volgende aangeboden:

- Wandeling/rondleiding door de binnenstad van Roosendaal over het (monumentale) erfgoed van de stad en een zelfde rondleiding (indien daar vraag naar is) door de omliggende dorpen.
- Een begeleid bezoek aan de tentoonstelling 'Verhalen van oorlog en vrijheid. Roosendaal 75 jaar bevrijd' in het Tongerlohuys.

Gedichtenroute

De Stadsdichter Eric van Deelen heeft de gedichtenroute die vorig jaar ter gelegenheid van Roosendaal 750 jaar tot stand is gekomen uitgebreid, met daarbij een aantal plaatsten die herinneren aan de Tweede Wereldoorlog en de bevrijding. De VVV ontwerpt een nieuwe kaart voor deze gedichtenroute. De bibliotheek zal een en ander ondersteunen. De Gedichtenroute wordt in oktober gepresenteerd.

Tentoonstelling 'Verhalen van Oorlog en Vrijheid' in Tongerlohuys.

De tentoonstelling is op dinsdag 11 juni door wethouder Toine Theunis geopend. Onderdeel van de tentoonstelling is de serie weekendactiviteiten in en om het Tongerlohuys. Vanaf 29 juni zal er elke zaterdagmiddag een bijzondere activiteit worden aangeboden in of vertrekkend vanuit het museum. Dit in samenwerking met verschillende (lokale) partners: Battlefield Tours, Spirit, Vrienden van het Tongerlohuys en VVV Roosendaal.

- **Bezoek Commandomuseum**

Data: dinsdag 24 september, dinsdag 29 oktober en zaterdag 23 november om 10.30 uur
Een uniek bezoek aan het museum van het Korps Commandotroepen op de kazerne in Roosendaal. Gecombineerd met een bezoek aan de tentoonstelling in het Tongerlohuys, waar eveneens aandacht wordt besteed aan het KCT.

- **Historische wandelingen in Roosendaal, Nispen en Wouw**

Data: 21 september (Nispen), 28 september (Wouw) en 2 november (Roosendaal). Start om 14.00 uur.

Rondleidingen door het centrum van Nispen, Roosendaal en Wouw over de oorlogsjaren in West-Brabant. De rondleidingen worden verzorgd door Joss Hopstaken en door leden van de verschillende Heemkundekringen.

- **Verhalen van nu**

'Leven in vrijheid' is een vanzelfsprekendheid geworden. Op een zestal momenten wordt in het komende jaar stil gestaan bij deze vrijheid door in gesprek te gaan met verschillende tafelgasten op uitnodigingen van Spirit. Aan de hand van een maatschappelijke kwestie gaan zij graag met u in gesprek.

- **De Slag om de Schelde**

Op verschillende momenten neemt Robert W. Catsburg u graag mee terug in de tijd. Tijdens deze middagvullende excursies brengt u onder andere een bezoek aan de (Canadese) oorlogsbegraafplaats en ontdekt u welke sporen de oorlog heeft achtergelaten in onze Brabantse natuur.

- **Re-enacting (zie ook programma)**

Van 25 tot en met 27 oktober komt de geschiedenis tot leven in de museumtuin. Dutch Re-enacting Group '40-'45 zal gedurende deze dagen aldaar een oorlogskamp simuleren. Compleet ingericht met tenten, voertuigen, uniformen en wapens bestieren deze doorgewinterde mannen de Tongerlotuin.

Fototentoonstelling Bibliotheek VanNu

25 inwoners van Roosendaal (waaronder de burgemeester en wethouder Toine Theunis) zijn gefotografeerd met hun favoriete boek met als thema 'Vrijheid'. Deze tentoonstelling zal op verschillende locaties te zien zijn.

Fietsroute (bevrijdingsroute) langs alle oorlogsmonumenten in de gemeente Roosendaal

Door John Braat is een fietsroute samengesteld langs alle oorlogsmonumenten en historische plaatsen in de Tweede Wereldoorlog.

De VVV werkt deze route verder uit naar een gedocumenteerde fietsroute met een vergelijkbare lay-out als de fietsroutes die vorig jaar zijn samengesteld in het kader van Roosendaal 750 jaar.

Erfgoedcolleges

In het kader van 75 jaar bevrijding worden dit jaar 5 Erfgoedcolleges aangeboden. Op 23 april, 14 mei en 25 juni hebben al colleges plaatsgevonden met als thema's: 'Oorlog als spektakel', 'Vrijheid en vervolging' en 'Een strijd ver van huis'.

Op 13 september werd het erfgoedcollege ingevuld met eerdergenoemde lezing in het kader van de Open Monumentendag en op dinsdag 1 oktober vindt het laatste college plaats met als thema: 'De taal van Brabant'.

Samenstelling film bevrijdingsweek en verhalen van inwoners van de gemeente Roosendaal over de oorlog

De filmclub Ersa zal alle activiteiten vastleggen en ook alle bestaande verhalen van inwoners en nieuwe verhalen van inwoners vastleggen in één document. Zodat deze verhalen voor de toekomst bewaard blijven. Er is al heel veel materiaal met verhalen van inwoners. Bekeken zal worden welke nieuw verhalen daar nog bij moeten komen, in het bijzonder in de dorpen.

Bloemen leggen op oorlogsgraven

In de week van 25 tot en met 31 oktober zullen er op alle oorlogsgraven in de gemeente bloemen gelegd worden.

Stadsbeiaardier Toni laat het carillon feestelijk klinken

Rond de officiële herdenking 30 en 31 oktober zal stadsbeiaardier Toni Raats het carillon van de St. Jan feestelijk laten klinken met muziek rond het thema 'bevrijding'.

Dat is op woensdag 30 oktober van 14.30 tot 15.30 (na officiële herdenking op Kadeplein), op woensdag 30 oktober van 19.00 uur tot 20.00 uur (voorafgaande aan 'Vier de vrijheid' in Parottia) en op donderdag 31 oktober van 19.00 tot 20.00 uur (voorafgaande aan het Bevrijdingsconcert in schouwburg de Kring).

Het carillon in Roosendaal is een instrument dat in 1966 tot stand gekomen is als teken van na oorlogse wederopbouw en het iedere dag vieren van de vrijheid. Het carillon is vanuit de Roosendaalse gemeenschap met behulp van gemeente en sponsoren tot stand gekomen. Vroom en Dreesman speelde daarin een belangrijke rol. Het carillon staat in een Nederlandse traditie van 500 jaar muziek maken op klokken. Iedere maandag vanaf 14:00 uur is er de traditionele marktbespeling.

Een klok (482 kg en toonhoogte a1) die in 1959 door Petit en Fritsen is vervaardigd, genaamd de Norbertusklok draagt niet voor niets als opschrift: '**Nu de vijand is verslagen luid ik weer mijn levensdagen**'. Deze klok dient als basisklok voor de beiaard. Hij vervangt een in 1715 door Willem Witlockx te Antwerpen gegoten klok die in 1943 werd gevorderd en niet terugkeerde. De Norbertusklok verwijst met haar naam naar de historie van de stad Roosendaal en de Norbertijnen van Tongerlo. De Norbertusklok is de laagste klok van het carillon dat in 1966 door Petit en Fritsen gegoten werd.

Daarnaast hangen er in de St Janstoren 2 luidklokken die alle oorlogen overleefd hebben. De klok 'Salvator' van 650 à 700 kg met toonhoogte g1, die in 1640 door Martin Marchal is gegoten, en de klok 'Johannes de Doper' met een gewicht van 400 à 430 kg en toonhoogte bes1, die in 1635 door Antoine Coubillot is gemaakt. Zij waren gevorderd en gemerkt als monument. Ze keerden na de oorlog weer terug in de toren.